

HET VERHAAL ACHTER DE POSTZEGEL

1 WAT IS EEN POSTZEGEL?

Een postzegel is een stukje papier met een bepaalde waarde dat je rechts bovenaan op een envelop plakt. Je betaalt er de verzending van je brief of kaartje mee. De postzegel is **het bewijs dat je voor je post betaald hebt**. Een postzegel kan verschillende afmetingen, kleuren en waarden hebben.

2 DE BELANGRIJKSTE DELEN VAN EEN POSTZEGEL

1. het land van herkomst
2. de waarde van de postzegel
3. het uitgiftejaar
4. de ontwerper
5. de tanden

3 VROEGER

Lang geleden moest **de ontvanger de brief betalen op het moment dat de bode die persoonlijk kwam overhandigen**. Het prijskaartje van de brief hing, net zoals nu, af van het gewicht en de grootte van de brief, maar ook van de afstand die hij had afgelegd. Het gebeurde wel eens dat de ontvanger de brief niet kon of wilde betalen. Er werden ook trucjes gebruikt om niet te moeten betalen. Zo tekende men op de omslag bijvoorbeeld een zonnetje om te zeggen dat 'alles in orde' was. De brief werd door de ontvanger geweigerd en niet betaald, maar de boodschap kwam wel over. En de bode moest zonder geld naar huis.

4 POST VOOR GELIEFDEN

Sir Rowland Hill vond dat het systeem beter kon. Tijdens een reis naar Schotland zag hij hoe een meisje een brief van haar geliefde moest weigeren omdat ze die niet kon betalen. Maar zelfs zonder de brief te openen, wist ze waar ze haar geliefde kon ontmoeten, want dat had hij op de envelop getekend. Maar hij vond dat er toch een eerlijker systeem moest komen. En toen bedacht hij de postzegel. **Door een postzegel op de brief te kleven, kon de verzender bewijzen dat hij de portkosten al had betaald**. Hij stelde zijn systeem voor aan de Britse koningin Victoria, en hij kreeg de toestemming om postzegels te drukken met haar afbeelding er op.

5 HET IS EEN PENNY BLACK

Penny Black, als dat geen grappige naam is! **'Penny'** omdat hij precies één penny (vergelijkbaar met 1 cent, maar dan voor de Pond Sterling) waard was. **'Black'** is Engels voor zwart, maar dat wist je al. De afbeelding op de postzegel was een **zwart-witportret van de Britse koningin Victoria**. Je kon hem voor het eerst kopen op **1 mei 1840** in de Engelse postkantoren. Omdat de poststempel moeilijk leesbaar was op de zwarte kleur, volgde er al snel een nieuwe postzegel: de 'blauwe 2-pence'.

6 DE EERSTE BELGISCHE POSTZEGEL

In **1849** werden de eerste Belgische postzegels gelanceerd: een bruine postzegel van 10 cent en een blauwe van 20 cent. Op beide stond **het hoofd van koning Leopold I**, die zo van die grote schouderstukken ('epauletten) op zijn uniform had. De Belgische postzegel kreeg daardoor al snel 'epaulette' als bijnaam.

Ook andere landen zagen het nut van postzegels in, en al gauw werden er wereldwijd postzegels uitgegeven. Postzegels ontwerpen werd een echte uitdaging. Het waren vaak zo'n mooie minikunstwerkjes dat veel mensen een nieuwe hobby startten: postzegels verzamelen.

7 EEN WERELD VAN ZEGELS

Als er ergens een nieuwe koning of koningin aan het hoofd van een land kwam, veranderde meteen ook het hoofd op de postzegels van dat koninkrijk. Naast **de portretten van koningen en koninginnen** werden ook **heel wat andere schitterende afbeeldingen** op postzegels gebruikt. Vooral bij **belangrijke gebeurtenissen** werd het staatshoofd even aan de kant geschoven en pronkte er een andere persoon of afbeelding op de **gelegenheidszegel**. Deze postzegels hadden vele verschillende thema's en omdat ze vaak in een beperkte oplage werden uitgebracht, waren het gegeerde hebbedingen voor postzegelverzamelaars of **filatelisten**.

8 WAAROM EEN POSTZEGEL TANDEN HEEFT

Op een zegelvel zijn tussen de postzegels gaatjes gemaakt in horizontale en verticale richting. Dit noemt men **perforatie**. Omdat het zegelvel geperforeerd is, kun je de postzegels van elkaar scheuren zonder ze te beschadigen. Een gescheurde postzegel is helaas niets waard.

9 WAAROM POSTZEGELS RAAR SMAKEN ALS JE ERAAN LIKT

In de Afrikaanse Sahara groeit de 'Acacia Senegal', ook wel 'Acacia Arabica' genoemd. Als je de schors van deze boom beschadigt, maakt hij op een natuurlijke wijze Arabische gom aan om de wond te dichten. Deze kleverige gom lost makkelijk op in je mond en wordt gebruikt voor allerlei toepassingen. De handige, volledig eetbare lijm werd jarenlang gebruikt als gomlaag van postzegels. Ook de plakrand op enveloppen bestaat meestal uit Arabische gom. **Tegenwoordig gebruikt men steeds vaker synthetische lijm**. Deze lijm komt niet uit de natuur, maar is door de mens uitgevonden.

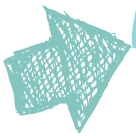
EINDTERMEN: WERELDORIENTATIE - TIJD

➔ HISTORISCHE TIJD

De leerlingen kunnen belangrijke gebeurtenissen of ervaringen uit hun eigen leven chronologisch ordenen en indelen in periodes. Ze kunnen daarvoor eigen indelingscriteria vinden. Ze kunnen aan de hand van een voorbeeld illustreren dat een actuele toestand vroeger anders was en in de loop der tijden evolueert. Ze tonen belangstelling voor verleden, heden en toekomst, hier en elders.

➔ DAGELIJKSE TIJD

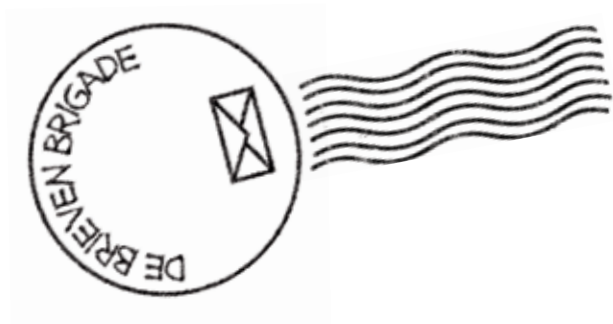
De leerlingen kunnen inschatten hoeveel tijd een bezigheid waarmee ze goed vertrouwd zijn in beslag neemt.

LESDOELEN

➔ DE LEERLINGEN:

- kunnen aangeven hoe de postzegel is ontstaan;
- kennen de geschiedenis van de postzegel;
- begrijpen hoe een postzegel gemaakt wordt;
- kunnen aandachtig luisteren.

DE BRIEVENBRIGADE

INVULBLAADJE: 2DE GRAAD - MISSIE 3

Voornaam: _____
Naam: _____
Klas: _____

**KLASSIKAAL
WERK**

1. WANNEER?

Zet jij de volgende periodes van de postzegel in de juiste volgorde?

- De eerste Belgische postzegel met het hoofd van koning Leopold I erop afgebeeld.
- De eerste Engelse postzegel, de Penny Black.
- De ontvanger moet de bode betalen bij levering van de brief.
- Sir Rowland Hill merkt dat mensen tekeningen op de omslag maken om boodschappen door te geven zonder de brief te aanvaarden (lees: betalen).

1.
2.
3.
4.

2. WEET JE HET NOG?

1. Waarom vond Sir Rowland Hill de postzegel uit?
.....
2. Waarom heeft de postzegel een vreemd smaakje als je eraan likt?
.....
3. Waarom heeft een postzegel tanden?
.....
4. Welke bijnaam kreeg de eerste Engelse postzegel? En waarom?
.....
5. Wie stond er afgebeeld op de eerste Belgische postzegel?
Ken je de bijnaam van deze postzegel nog?
.....

DE BRIEVENBRIGADE: 2DE GRAAD

MISSIE 3: HET VERHAAL VAN DE POSTZEGEL

HOEKENWERK

OPDRACHT 1

GEHEIME TEKENS ONTWERPEN

Vroeger noteerden de mensen soms tekens op de omslag om een boodschap door te geven aan de ontvanger zonder dat hij of zij de envelop moest openen. De bode kreeg dan geen geld en moest de brief ongeopend weer meenemen.

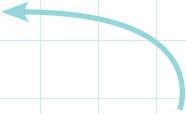
Reis je mee naar het verleden en bedenk je symbolen die je op een envelop kan zetten voor deze boodschappen?

- 1 WE HEBBEN DE OORLOG GEWONNEN
- 2 IK WIL MET JE TROUWEN
- 3 IK HOU NIET MEER VAN JE
- 4 ALLES IS IN ORDE
- 5 KOM OP ZONDAG NAAR DE KERK

OPDRACHT 2

ONTWERP JE EIGEN POSTZEGEL

Kun jij bpost helpen met het bedenken van speciale gelegenheidspostzegels voor volgende gebeurtenissen?

- 1 WERELDDIERENDAG
 - 2 ANTITABAKSDAG
 - 3 BUITENSPEELDAG
 - 4 KINDERDAG
 - 5 WATERDAG
-

**KIES HIERBOVEN 2 THEMA'S
EN ONTWERP DAARVOOR EEN NIEUWE POSTZEGEL.**